

Budapesti Levéltári Mozaikok

2024/3. szám

DOI: [10.56045/BLM.2024.3](https://doi.org/10.56045/BLM.2024.3)

ISSN: 2939-6921

URL: <https://leveltarimozaikok.bparchiv.hu/2024/02/16/leveltari-mozaikok-96/>

MAUTNER ZOLTÁN

**Vetélkedés az állatkerti igazgatói székért.
*Serák Károly megválasztása a városligeti
zoológiai kert élére.
2. rész***

A cikk második része bemutatja, hogy kik voltak Serák Károly igazi vetélytársai az igazgatói pályázat során, akik az előzetes válogatás során a „legképeesebbek” minősítést kapták. Továbbá megtudhatjuk, hogy miként zajlott a döntés meghozatala, és milyen megfontolások állhattak az új igazgató kiválasztásának hátterében.

Kulcsszavak: *állatkert, Serák Károly, Pest, igazgató, pályázat, főváros, Jermey Gusztáv, Kriesch János, Állat- és Növényhonosító Társulat, Városliget*

Kállay Bertalan *A budapesti Állatkert első 30 esztendejének története* című művében azt írta, hogy az igazgatói székéről döntő választmány egy előzetes ülésén a beérkezett 23 pályázatot három kategóriába sorolta: „gyengék, képesek és a legképesebbek.” Elmondása szerint emellett az állattani szakosztály is megvizsgálta a jelentkezőket, és négy pályázót ajánlott a választmány figyelmébe alkalmas vezetőként.¹ Mindkét állítást alátámasztja, hogy a levéltári iratok között található egyik feljegyzésen, ahol felsorolták az igazgatói állásra jelentkezők neveit, kategorizálás jelei látszanak. Jermy Gusztáv kivételével minden pályázó neve elé ceruzával egy számot írtak. Négy jelölt kapott 3-as számot, ők voltak a leginkább esélyesek az igazgatói szék elnyerésére.²

Lukácsy Sándor egyike volt azoknak, aki a „legképesebb” kategóriába került. Önéletrajza nem maradt az állatkertnél, de 1873-ra már olyan jelentős névnek számított a kertészeti szakmában, hogy életpályája a jelentkezési iratok nélkül is megismerhető. Az eredetileg ügyvédnek készülő, egykori honvédségi főszámvevő több faiskolát is alapított, valamint megszervezte a Faápolókat Képző Intézetet, majd 1858-ban a Magyar Kertészeti Társulatot is megalapította. Később kertészeti és faiskolai miniszteri biztосként a községi faiskolák ügyével foglalkozott, valamint több szakmai lap szerkesztőjeként is működött, illetve számos könyve jelent meg a témával kapcsolatban.³ Lukácsy az állatkert növénykertészeti ügyei iránt is érdeklődött, a városligeti intézmény közgyűlésein a témában javaslatokat tett.⁴

Az igazgatói állásra jelöltek közül a legesélyesebbek között volt Kertész László 49 éves ügyvéd, akinek önéletrajzi írásából kiderül, hogy a természettudományok közül elsősorban az ornitológia területén rendelkezett nagy tapasztalatokkal. Kertész jelentkezését egy panasszal kezdi, melyben kifejti, hogy a hazai zoológia tanulmányozásával csak a műkedvelők foglalkoznak, és ez a szakma sem megélhetést, sem megbecsülést nem nyújt. Ezután leírja, hogy Perényi Salamon zoológustól tanult, de már ifjúkorában is érdeklődött a természet iránt. Lakóhelye környékén, Csongrád mocsaras vidékein madarakat és tojásokat gyűjtött, majd kitömött állatokat szerzett be és szárnyas vízimadarakat tartott. 1847-ben Pestre költözött. Ekkor találkozott Perényi Salamonnal, akinek jóvoltából lehetősége adódott a Magyar Nemzeti Múzeum zoológiai gyűjteményét és könyvtárát tanulmányozni. Itt a tojásgyűjteménnyel, illetve a vízimadarak osztályozásával elégedetlen volt, így annak kijavítására szánta el magát, hogy az említett területek szakszerűen és modern szemlélet szerint legyenek bemutatva. A gyűjtőútjain szerzett természettudományos értékekkel a Magyar Nemzeti Múzeum, illetve az Erdélyi Múzeum anyagát bővítette. Elmondása szerint már az előző évi állatkerti igazgatói pályázatra is jelentkezett. Úgy nyilatkozott, hogy nem az anyagi szükség vezérli, ugyanis a mostani ügyvédi munkája tisztességes megélhetést biztosít számára, hanem a szenvedély, valamint a szándék, hogy hazájának hasznára legyen. Pályázatához csatolta Kubinyi Ágoston, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatójának ajánlását, valamint levelezését az Erdélyi Múzeum vezetőjével, amiből kiderül, hogy Kertész László önkéntes szakmai gyűjtést végzett az alakulófélben lévő intézmény javára.⁵

A sajtóban megjelent előzetes esélylatolgatásokból kiderül, hogy elsősorban dr. Kriesch János zoológust tartották az igazgatói szék várományosának.⁶ Kriesch nemcsak elismert

¹ Kállay 1903. 45. p.

² BFL IV. 1407.b VI. 873/1888 kcs./1. 1881. doboz 1873–74. Az állatkerti igazgatóságért pályázók névsora. 120. p.

³ Basa László: A nemzet kertésze. 2011. január 1.

https://www.tapiokultura.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=1247:a-nemzet-kertesze&catid=16&Itemid=142 (utolsó lekérdezés: 2024. február 8.); MÉL Lukácsy Sándor.

⁴ Az állatkerttről. *Hon*, 1873. augusztus 26. 2. p.

⁵ BFL IV.1407.b VI. 873/1888 kcs./1. 1881. doboz 1873–74. 91–97. p.

⁶ Fővárosi hírek. *Fővárosi Lapok*, 1873. július 19. 717. p.; Egyleti hírek. *Pesti Napló*, 1873. július 18. 3. p.

biológus volt, hanem az állatkerttel is szoros kapcsolatban állt, 1868-ban egy évig a városligeti intézmény szakmai vezetőjeként alkalmazták. Alsó-Ausztriában született 1834-ben, édesapja állatorvos volt. 1859-ben Bécsben szerezte tanári oklevelét, majd Giessenben tanult a korszak neves zoológusától, Rudolf Leuckarttól. Ezután az ungvári állami főgimnázium természettudomány tanára lett, ekkor kezdett bele a természettudományos tankönyvek írásába. 1863 óta a Természettudományi Társulat tagja volt. 1864-ben nevezték ki a József Műegyetem természettudományi és áruismeret, majd állattan tanárává. 1871-ben a Magyar Tudományos Akadémia bízta meg a Magas-Tátra állatvilágának kutatásával, majd levelező tagjai közé választotta. Szakmai fókuszát elsősorban a haltenyésztésre és a méhészetre irányult, melyekben jelentős hazai és külföldi sikereket ért el. 1884-ben a József Műegyetem rektora lett, miközben a szakirodalmi működése továbbra is kiemelkedő maradt. A magyar méhészeti szakma kiválósága 1888-ban hunyt el.⁷ A természettudományok területén Kriesch János szakmai tudása megkérdőjelezhetetlen volt, ezért tartották a legesélyesebb jelöltnek az 1873-as igazgatói pályázaton.⁸ 1868-ban már egy rövid ideig a feladatköröket megosztva Czimeg Jánossal vezette az állatkertet. Kriesch látta el a természettudományos feladatokat, de ahogyan korábban elődje Xantus János, ő is összetűzésbe került a gazdasági igazgatóval. Végül mindketten távoztak pozíciójukból.⁹ A neves halbiológus 1873-ban ismét megpályázta az igazgatói széket. Pályázatát a „legképeesebbek” közé sorolták, ennek ellenére mégsem került a legjobb két jelölt közé, amikor az Állat- és Növényhonosító Társaság választmánya meghozta a végső döntést. Ehhez talán hozzájárult, hogy személyével kapcsolatban az összeférhetlenséget emlegették, ugyanis azt hangoztatták egyes újságok, hogy a műegyetemi tanári állása mellett az igazgatói feladatokra nem jutna elég ideje.¹⁰

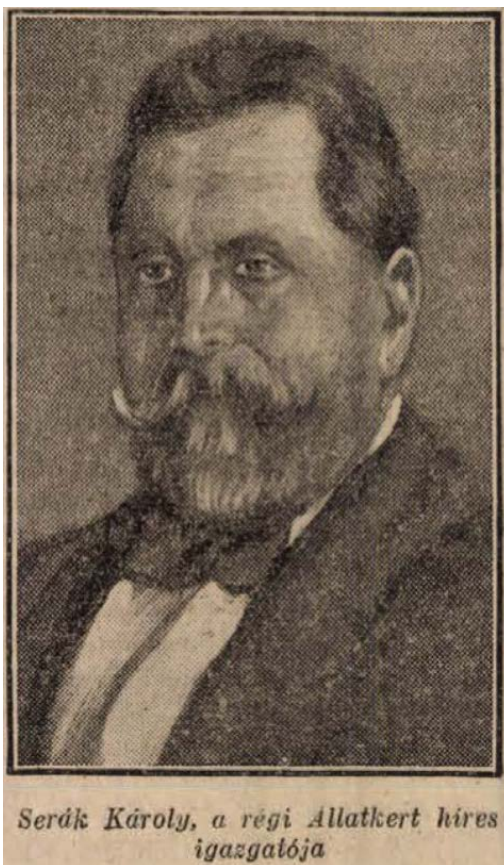
⁷ MAÉ II. 300–301. p.

⁸ Fővárosi hírek. *Fővárosi Lapok*, 1873. július 19. 717. p.; Egyleti hírek. *Pesti Napló*, 1873. július 18. 3. p.

⁹ Kállay 1903. 34–35. p.

¹⁰ Fővárosi hírek. *Fővárosi Lapok*, 1873. július 22. 727. p.; Az állatkert igazgatói állására huszon hárman pályáztak. *Magyar Újság*, 1873. július 20. 3. p.

A győztes jelölt pályázata

1. kép. Serák Károly fényképe az állatkert 60 éves születésnapja alkalmából megjelent újságcikkben. (Magyar Elek: Jubilál az állatkert. Magyarország, 1926. augusztus 8. 11. p.)

Serák Károly neve semmilyen esélylatolgatásban nem merült fel előzetesen. Teljesen ismeretlenül pályázott az igazgatói székre, így győzelme nagy meglepetésnek számított. Serák 1873. július 14-én nyújtotta be jelentkezését az állatkert vezetői pozíciójára. Korábban már személyesen is beszélt Szabó József társasági elnökkel az állás elnyerése érdekében, azonban ennek a megbeszélésnek nem ismerjük a tartalmát. Pályázatát személyesen akarta átadni Szabónak, de ekkor már nem tudtak találkozni. Jelentkezése kezdéseként kifejtette, hogy szükségtelennek tartja hosszan leírni az okokat, amiért a pályázás mellett döntött. Képességeit sem akarta „sokoldalú ismeretek bizonyítgatás által kitüntetni: Nem lévén barátja a reklamszerű, nagy hangzású; de többnyire üres állításoknak.”¹¹ A 37 éves, nős, de gyermektelen Serák elmondása szerint 22 éves korától mezei gazdaként dolgozott apja mellett, majd saját birtokát igazgatta. Szenvedélyesen szerette a természettudományokat, ezért választotta iskolái végeztével a gazdálkodó pályát, ahol ismereteit a témában el tudta mélyíteni. Az 1871-es és 1872-es évben több hónapot töltött külföldön, és az antwerpeni, amszterdami, a drezdai, valamint a berlini állatkerteket tanulmányozta. Elsősorban az amszterdami állatkert működése keltette fel figyelmét, amelyet behatóbban is megvizsgált. Megválasztása esetére felajánlotta, hogy ismét pár hónapos külföldi tanulmányútra indul az ottani állatkertek tanulmányozására. Serák a pénzügyi sikereket is előrevetítette pályázatában. Elismerte, hogy az állatkertnek mostoha körülmények között kell működnie, de azt írta, hogy éppen ez

¹¹ BFL IV.1407.b VI. 873/1888 kcs./1. 1881. doboz 1873–74. 121–124. p.

motiválja, hogy tudásával, tapasztalataival segítse az intézményt. Kifejtette, tisztában van azzal, hogy sok a tennivaló az intézmény felvirágoztatása érdekében. Azt is megígérte, hogy csak az állatkertnek fog élni, ugyanis elmondása szerint birtokát haszonbérbe adta, így anyagi gondjai nincsenek. Ezzel arra utalt, hogy nemcsak a szabadidővel rendelkezik, hogy az állást ellássa, hanem arra is, hogy nem a fizetés miatt pályázik, amit egyébként sem tartott sokra. „Különb is szerintem sokkal csekélyebb az, hogy sem tisztán abból napjainkban, Pesten egy családos és művelt ember gond nélkül megélhessen.”¹² Leírta, abban hisz, hogy az állatkert leendő vezetőjének anyagi gondok nélkül kell élnie, azért, hogy minden idejét a városligeti kertre tudja fordítani. Pályázatában jelezte, ha óvadékra szükség lenne, bármikor leteszi azt. Serák Károly jelentkezéséhez mindössze egy iratot csatolt, amellyel bizonyítja nagyabonyi illetőségű közbirtokos mivoltát és községi bizottsági tagságát.¹³

Az új igazgató megválasztása

Az állatkerti igazgatói székről való végső döntésre a választmány 1873. augusztus 1-én délután a Magyar Tudományos Akadémia épületében tartott ülésén került sor. Az eseményen elegendő jelentek meg a határozatképességhez, ahol Dr. Szabó József az Állat- és Növényhonosító Társaság vezetője elnökölt.¹⁴ Először felolvasták az összes jelentkező nevét, majd az állattani szakosztály által javasoltakat is bemutatták. Ekkor megbeszélték a választmány tagjai, hogy a kiválasztott jelölttel szerződést fognak kötni, melyben az első évre bárminemű kárpótlás kizárásával négy hónapnyi felmondási időt tart fenn magának a munkaadó intézmény. Ezután a választmány elnöke elrendelte a titkos szavazást, amely során az ülésről készült jegyzőkönyvi kivonat szerint szótöbbséggel Serák Károlyt választották igazgatóvá.¹⁵ Annak ellenére, hogy a szavazás titkosan történt, néhány információ kideríthető későbbi forrásokból arról, hogy mi történt a színpalak mögött. A *Magyar Újság* 1873. augusztus 5-i számában közölt beszámoló szerint a választás a jegyzőkönyvi kivonattal szemben nem zajlott le ennyire egyszerűen. A négy végső jelölt közül, akik Kriesch János, Jermy Gusztáv, Bója Gyula és Serák Károly voltak, végül az utóbbi kettő lett döntős. Azonban mindkét jelöltre egyenlő számú szavazat érkezett, ezért végül Szabó József mint választmányi elnök döntött Serák mellett.¹⁶ A beszámoló szerint az eljárás ellen egyes választmányi tagok tiltakoztak, de ennek nem lett következménye, minden bizonnyal azért, mert az Állat- és Növényhonosító Társaság szabályzata szerint ehhez Szabónak joga volt.¹⁷ A még Serák Károly igazgatósága alatt megjelent 1895-ös állatkerti útmutatóban úgy emlékeznek meg a szavazásról, hogy Frivaldszky János, az állattani szakosztály vezetője ajánlotta vezetőnek a nagyabonyi birtokost.¹⁸ Kállay Bertalan, az állatkert korai időszakának történetírója is megerősíti, hogy az igazgatói szék sorsa végül Serák és Bója között dőlt el. A vegyész szakképzettségű rivális döntőbe jutása, már csak azért is érdekes, mert az előzetes

¹² Uo.

¹³ Uo.

¹⁴ Az ülésen részt vettek: Dr. Szabó József, Vadnay Károlyné, Böke Gyuláné, Sebők Imre, Fekete József, Frivaldszky János, Dr. Eissen Ede, Dr. Horváth Géza, Bernár Dezső, Xantus János választmányi tagok, valamint Milassin Vilmos titkár, illetve Berecz Antal leköszönő igazgató. Hivatalos rész. *Természet*, 1873. augusztus 1.

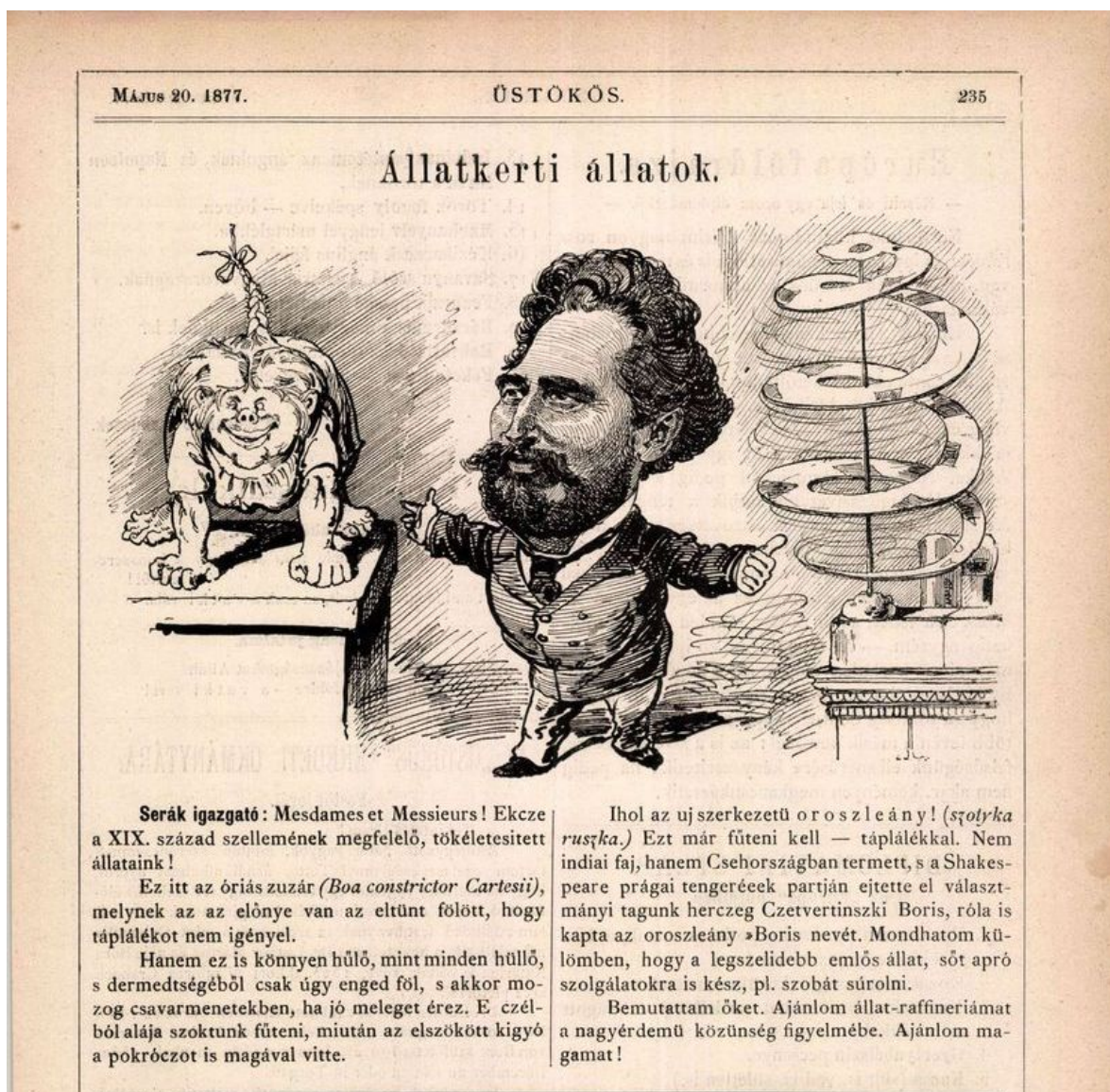
¹⁵ BFL IV.1407.b VI. 873/1888 kcs./1. 1881. doboz 1873–74. Kivonat. A pesti állat és növényhonosító társaság választmányának 1873. évi augusztus 1-én délután az akademiában tartott ülésén felvett jegyzőkönyvből. 122. p.

¹⁶ Az állatkert igazgatói állást tegnap töltötték be. *Magyar Újság*, 1873. augusztus 5. 3. p.

¹⁷ BFL IV.1407.b VI. 873/1888 kcs./1. 1881. doboz 6201/1872. 1872. június 12. Az állat s növény honosító társaság alapszabályai. 16–19. § 5. p.

¹⁸ Kalauz 1895. 8. p.

kategorizálásban nem a legmagasabb jelöltséget kapta, hanem mindössze a kettes besorolásba került.¹⁹

2. kép. Gúnyrajz Serákról az *Üstökös* című humorlapban. (Üstökös, 1877. május 20. 235. p.)

Serák Károly győzelme igazi meglepetés volt, hiszen előzetesen senki nem tartotta esélyesnek a pozíció elnyerésére. Neve annyira ismeretlen volt a közéletben, hogy napokig tévesen Selezákként emlegették az újságokban.²⁰ Az önéletrajza – egy pontot leszámítva – nem tartalmazott olyan képzettséget, tapasztalatot, ami a többi pályázó elé sorolta volna. Más pályázók is rendelkeztek anyagi függetlenséggel, szabadidővel, valamint gazdálkodási tapasztalatokkal. Emellett nem volt semmilyen természettudományos előképzettsége, és a városligeti állatkert ügyeiben sem vett részt korábban. Azonban az, hogy külföldi állatkerteket tanulmányozott, kétségkívül előnybe helyezte Serákot vetélytársaival szemben. Az nem derült ki pályázatából, hogy ezt milyen célból tette a jelentkezése előtti években, de valószínűleg ezzel

¹⁹ Kállay leírásában arra utal, hogy Bója erős támogatottságát tanfelügyelő apjának köszönhette. Kállay 1903. 45. p.; BFL IV.1407.b VI.873/1888 kcs./1. 1881. doboz 1873–74. Az állatkerti igazgatóságért pályázók névsora. 120. p.

²⁰ Az állatkert igazgatójának a concurrálóik közül Selezák Károlyt választották meg. *Ellenőr*, 1873. augusztus 5. 3 p.

sikerült meggyőznie Szabó József társasági elnököt, aki végső soron szavazatával a nagyabonyi birtokos felé billentette a mérleg nyelvét a szavazategyenlőség után.

A szingaliak!

Ceylon és lakói!

Előleges jelentés!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy
juliustól bezáról.
augusztus 6-ig
Ceylon szigetéről
nagy
embertani és
természetrajzi
kiállítása leendő
Budapestben,
a városligeti állatkertben.

A szingaliak,
benszülött ceyloniak,
40 személy, férfiak,
nők és gyermekek,
köztük bűvészek, kigyóva-
rázslók és ördögtáncosok.
20 dolgozó elefánt,
tizenkét marha a zebu-
fajtából, kocsizás- és
lovaglásra.
Néprajzi tárgyak na-
gyobbyszerű kiállítása,
stb. stb.

Belépti díj, a szingaliak kiállításával együtt, 40 kr., gyermekek 20 kr.
A katonaság belépti díja, őrmestertől lefelé, a rendes belépti díjak felére mérsékeltetett.

Hagenbeck Károly.

A szingaliak!

3. kép. Állatkerti etnográfiai műsor hirdetése 1884-ből.
(Bolond Istók, 1884. július 20. 12. p.)

Serák Károly kinevezése után azonnal nekikezdett a pályázatában tett ígéretei megvalósításának. Már a következő hónapban megjelent a hír az újságokban, hogy külföldre utazott a frissen kinevezett vezető, hogy ott állatkerteket tanulmányozzon.²¹ Az intézmény pénzügyi stabilitásának megteremtése, illetve felvirágoztatása már több időbe telt. Igaz, ehhez igazgatósága első éveiben szépíteni kellett a pénzügyi kimutatásokon, ez derült ki a későbbi vizsgálatok alapján. A nagyabonyi birtokos úgy igazgatta a városligeti zoológiai és botanikus kertet, mint egy gazdaságot, ahol a bevételt teremtő lehetőségeket maximálisan ki kell használni. Ezért az ő vezetése alatt az állatkertben rendszeresek lettek a szórakoztató és etnográfiai bemutatók, fellépések.²² Emiatt a korszakban és később is sok kritikát kapott, de tény, hogy az adott körülmények között ez alapozta meg azokat a bevételeket, amelyekből közönségszalagató, egzotikus állatokat tudtak vásárolni, és ez a látogatószám jelentős

²¹ Az állatkert új igazgatója. *Fővárosi Lapok*, 1873. szeptember 7. 893. p.

²² Szidnainé 1991. 31. p.

növekedéséhez vezetett. 1875-re a sokáig eredménytelenül kért fővárosi támogatást is több évre megkapta az intézmény.²³

4. kép. Az állatkert régi főbejárata, amelyet 1885-ben a mutatványos fellépésekből származó bevételből építettek fel. ([BFL XV.19.d.1.07.107](#))

Összegzés

Serák Károly három évtizeden át vezette a városligeti kertet, tulajdonképpen egész hátralévő életét az állatkert ügyének szentelte. Végül 1903-ban egészsége megromlása miatt adta ki kezéből az ügyek intézését, majd rövidesen el is hunyt.²⁴ Az 1873-ban meglepetésre vezetővé választott Serák munkájának megítélése egész működése alatt vegyes volt. Sokat kritizálták, támadták, illetve gúnyolódtak rajta bizonyos újságok, másfelől több fórumon dicsérték elismerve szorgalmas és kitartó munkáját, amit az intézmény érdekében végzett. Ehhez hasonlóan szélsőséges 30 éves igazgatóságának megítélése is az állatkerti történetírásban. Volt olyan korszak, amikor úgy emlékeztek meg az állatkert ezen időszakáról, hogy az intézmény minden baja miatt Serákot okolták, míg a nyilvánvaló eredmények kapcsán nevét nem említették meg.²⁵ Azonban léteznek olyan írások is, amelyek a nagyabonyi birtokost a

²³ Kállay 1903. 53. p.

²⁴ Szidnainé 1991. 45. p.

²⁵ Elsősorban Anghi Csaba igazgatósága (1956–1965) alatt született írások festenek negatív képet Serák Károly munkásságáról. Gyenes 1960. 24–45. p.; Anghi Csaba: 90 éves a budapesti állatkert. *Élővilág*, 1956. november 1. 70. p.

körülményekhez és lehetőségekhez, valamint az európai állatkertvezetési trendekhez jól alkalmazkodó üzletemberként mutatják be.²⁶ Mindenesetre az biztos, hogy Serák Károly vezette leghosszabb ideig a városligeti intézményt az állatkert közel 160 éves története során. 1873-as kinevezésével sikerült három évtizedre biztosítani a városligeti kert igazgatói székét, ami minden bizonnyal egy stabil társulat képét mutatta a külvilág és a főváros felé. Nem véletlen, hogy mellszobra megtalálható a Fővárosi Állat- és Növénykert főbejáratától jobbra induló emléksétányon, ahol a budapesti állatkert legnagyobb vezetőinek állítottak emléket.

5. kép. Serák Károly mellszobra a Fővárosi Állat- és Növénykertben. Felirat: 1873-tól három évtizeden át igazgató. Munkásságát az idő igazolta. (A szerző saját felvétele.)

Levéltári forrás

Budapest Főváros Levéltára (BFL)

IV.1407.b Budapest Székesfőváros Tanácsának iratai VI. 873/1888. kcs./1. 1881. doboz

Nyomtatott források

Ellenőr, 1873, 1881.

Élővilág, 1956.

Fővárosi Lapok, 1873.

Hon, 1873.

²⁶ Szidnainé 1995. 111–115. p.; Perczel 2023. 123–132. p.

Magyar Újság, 1873.

Pesti Napló, 1873.

Természet, 1873.

Online források

Basa László: A nemzet kertésze. 2011. január 1.
https://www.tapiokultura.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=1247:anemzet-kertesze&catid=16&Itemid=142 (utolsó lekérdezés: 2024. február 8.)

Felhasznált irodalom

- Gyenes 1960. Dr. Gyenes Róza: A régi Állatkert (1866–1912). Budapest Főváros Állat- és Növénykertjének ismeretterjesztő füzetek 7. 1960. 25–45. p.
- Kalauz 1895. Kalauz a budapesti állatkertben. Az állatkert igazgatósága. Budapest, 1895. 8. p.
- Kállay 1903. Kállay Bertalan: A budapesti állatkert első 30 esztendejének története. Bartalits Imre könyvnyomdája, Budapest, 1903.
- MAÉ II. Magyar agrártörténeti életrajzok II. (I–P). Szerk. Für Lajos, Pintér János. Budapest, Magyar Mezőgazdasági Múzeum. 1988. 300–301. p.
http://www.mezogazdasagikonyvtar.hu/assets/digitarchiv/Magyar-agrartorteneti-eletrajzok_2_i-P_OCR.pdf (utolsó lekérdezés: 2024. február 8.)
- MÉL Magyar Életrajzi Lexikon. Főszerk.: Kenyeres Ágnes
<https://mek.oszk.hu/00300/00355/html/index.html> (utolsó lekérdezés: 2024. február 8.)
- Perczel 2023. Perczel Olivér: Szingalézek, számik, sziúk. Etnográfiai show-k Budapesten, 1873–1931. *Múltunk*, 2023/3. 123–132. p.
- Szidnainé 1991. Szidnainé Csete Ágnes: A 125 éves Budapesti Állat- és Növénykert. Budapesti Állat- és Növénykert, Budapest, 1991.
- Szidnainé 1995. Szidnainé Csete Ágnes: Átkos volt-e a Serák-korszak? Az Állatkerti Részvény Társulattól az Állat- és Növényhonosító Társaság csődjéig. *Állattani Közlemények*, Andrassy István (szerk.) 80. kötet 1995. 111–115. p.

Impresszum
Budapesti Levéltári Mozaikok

A kiadó neve: Budapest Főváros Levéltára
A kiadó székhelye: 1139 Budapest, Teve u. 3–5.
Felelős kiadó: Dr. Kenyeres István főigazgató

Főszerkesztő: Dr. Simon Katalin
Szerkesztőség: Fazekasné Dr. Toma Katalin, Dr. Fehér Csaba, Dr. Garami Erika, Dr. Ternováczy Bálint,
Dr. V. László Zsófia, Tóth Gergely (technika- és honlapfelelős)

A szerkesztőség elérhetősége: 1139 Budapest, Teve utca 3–5.; 1554 Budapest, Pf. 41.
e-mail: mozaikok@bparchiv.hu